

A8-0413/2018

29.11.2018

MIETINTÖ

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Liettuassa sijaitsevan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston avustusohjelman (Ignalina-ohjelma) perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1369/2013 kumoamisesta (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta

Esittelijä: Rebecca Harms

Menettelyjen symbolit

- * Kuulemismenettely
- *** Hyväksyntämenettely
- ***I Tavallinen lainsäätämismenettely (ensimmäinen käsittely)
- ***II Tavallinen lainsäätämismenettely (toinen käsittely)
- ***III Tavallinen lainsäätämismenettely (kolmas käsittely)

(Menettely määräytyy säädösesityksessä ehdotetun oikeusperustan mukaan.)

Tarkistukset säädösesitykseen

Palstoina esitettävät parlamentin tarkistukset

Poistettava teksti merkitään vasempaan palstaan *lihavoidulla kursivilla*. Tekstiä korvattaessa muutosmerkinnät tehdään molempiin palstoihin *lihavoidulla kursivilla*. Uusi teksti merkitään oikeaan palstaan *lihavoidulla kursivilla*.

Tarkistuksen tunnistetietojen ensimmäisellä ja toisella rivillä ilmoitetaan käsiteltävänä olevan säädösesityksen kohta, jota tarkistetaan. Jos tarkistus koskee olemassa olevaa säädöstä, jota säädösesityksellä muutetaan, tunnistetietojen kolmannella rivillä ilmoitetaan muutettavan säädöksen tyyppi ja numero ja neljännellä rivillä tarkistettavan tekstinkohdan paikkannus.

Konsolidoituna tekstinä esitettävät parlamentin tarkistukset

Uusi teksti merkitään *lihavoidulla kursivilla*. Poistettava teksti merkitään symbolilla ¶ tai yliviivauksella. Tekstiä korvattaessa muutosmerkinnät tehdään siten, että uusi teksti *lihavoidaan ja kursivoidaan* ja korvattava teksti poistetaan tai viivataan yli. Parlamentin yksiköiden tekemiä lopullisen tekstin teknisiä muutoksia ei merkitä.

SISÄLTÖ

	Sivu
LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI	5
PERUSTELUT.....	17
ASIAN KÄSITTELY ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	20
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	21

LUONNOS EUROOPAN PARLAMENTIN LAINSÄÄDÄNTÖPÄÄTÖSLAUSELMAKSI

ehdotuksesta neuvoston asetukseksi Liettuassa sijaitsevan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston avustushjelman (Ignalina-ohjelma) perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1369/2013 kumoamisesta (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

(Kuuleminen)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen neuvostolle (COM(2018)0466),
 - ottaa huomioon vuoden 2003 liittymisasiakirjan ja erityisesti sen liitteenä olevan pöytäkirjan N:o 4 3 artiklan,
 - ottaa huomioon neuvoston esittämän lausuntopyynnön (C8-0394/2018),
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 78 c artiklan,
 - ottaa huomioon teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan mietinnön (A8-0413/2018),
1. hyväksyy komission ehdotuksen sellaisena kuin se on tarkistettuna;
 2. pyytää komissiota muuttamaan ehdotustaan vastaavasti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 293 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
 3. pyytää neuvostoa ilmoittamaan parlamentille, jos se aikoo poiketa parlamentin hyväksymästä sanamuodosta;
 4. pyytää tulla kuulluksi uudelleen, jos neuvosto aikoo tehdä huomattavia muutoksia komission ehdotukseen;
 5. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle.

Tarkistus 1

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 1 kappale

Komission teksti

(1) Liettua sitoutui vuoden 2003 liittymisasiakirjaan liitetyn Ignalinan ydinvoimalaitosta koskevan pöytäkirjan N:o 4¹ mukaisesti sulkemaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen reaktorin 1 joulukuun

Tarkistus

1. Liettua sitoutui vuoden 2003 liittymisasiakirjaan liitetyn Ignalinan ydinvoimalaitosta koskevan pöytäkirjan N:o 4¹ mukaisesti sulkemaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen reaktorin 1 joulukuun

31 päivään 2004 mennessä ja reaktorin 2 joulukuun 31 päivään 2009 mennessä sekä poistamaan sen jälkeen kyseiset reaktorit käytöstä.

¹ EUVL L 236, 23.9.2003, s. 944.

31 päivään 2004 mennessä ja reaktorin 2 joulukuun 31 päivään 2009 mennessä sekä poistamaan sen jälkeen kyseiset reaktorit käytöstä. ***Pöytäkirja N:o 4 on edelleen Ignalina-ohjelman oikeusperusta.***

¹ EUVL L 236, 23.9.2003, s. 944.

Perustelu

On tärkeää korostaa, että pöytäkirjan N:o 4 määräykset muodostavat edelleen ohjelman perustan.

Tarkistus 2

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 2 kappale

Komission teksti

(2) Liittymisasiakirjan mukaisten velvoitteidensa mukaisesti ja unionin avustuksella Liettua on sulkenut kyseiset reaktorit annetuissa määräajoissa ja edistynyt huomattavasti niiden käytöstäpoistossa. Lisää työtä tarvitaan, jotta säteilyvaaran tasoa voidaan edelleen laskea. Käytettävissä olevien arvioiden mukaan tähän tarkoitukseen tarvitaan lisävaroja vuoden 2020 jälkeen.

Tarkistus

(2) Liittymisasiakirjan mukaisten velvoitteidensa mukaisesti ja unionin avustuksella Liettua on sulkenut kyseiset reaktorit annetuissa määräajoissa ja edistynyt huomattavasti niiden käytöstäpoistossa. Lisää työtä tarvitaan, jotta säteilyvaaran tasoa voidaan edelleen laskea. Käytettävissä olevien arvioiden mukaan, ***ja kun otetaan huomioon suunniteltu lopullinen sulkeminen vuonna 2038***, tähän tarkoitukseen tarvitaan ***huomattavasti*** lisävaroja vuoden 2020 jälkeen. ***Jotta käytöstäpoistosuunnitelma voitaisiin toteuttaa vuoteen 2038 mennessä, olisi puututtava 1 548 miljoonan euron rahoitusvajeseen.***

Tarkistus 3

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 3 kappale

Komission teksti

(3) Tämän asetuksen mukaisissa toimissa olisi noudatettava sovellettavaa unionin oikeutta ja kansallista lakia. Tässä

Tarkistus

(3) Tämän asetuksen mukaisissa toimissa olisi noudatettava sovellettavaa unionin oikeutta ja kansallista lakia. Tässä

asetuksessa tarkoitettu ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto olisi toteutettava ydinturvallisuutta koskevan lainsäädännön eli neuvoston direktiivin 2009/71/Euratom¹ ja jätehuoltoa koskevan lainsäädännön eli neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom² mukaisesti. Lopullinen vastuu ydinturvallisuudesta sekä käytetystä ydinpolttoaineesta ja radioaktiivisesta jätteestä huolehtimisesta on Liettualla.

¹ Neuvoston direktiivi 2009/71/Euratom, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2009, ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta (EUVL L 172, 2.7.2009, s. 18).

² Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2011, yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten (EUVL L 199, 2.8.2011, s. 48).

asetuksessa tarkoitettu ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto olisi toteutettava ydinturvallisuutta koskevan lainsäädännön eli neuvoston direktiivin 2009/71/Euratom¹ ja jätehuoltoa koskevan lainsäädännön eli neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom² mukaisesti. Lopullinen vastuu ydinturvallisuudesta sekä käytetystä ydinpolttoaineesta ja radioaktiivisesta jätteestä huolehtimisesta on Liettualla.

Kuitenkin direktiivi 2011/70/Euratom sallii unionin osallistumisen monenlaisiin käytöstäpoistohankkeisiin, mukaan lukien käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen varastointi ja käsittely. Vaikka direktiivissä 2011/70/Euratom säädetään, että vastuun käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kustannuksista on oltava niillä, jotka ovat tuottaneet nämä aineet, tätä säännöstä ei voida soveltaa takautuvasti Liettuuan, joka sulki Ignalinan ydinvoimalan ennen direktiivin voimaantuloa. Maa ei näin voinut kerätä riittävästi varoja käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen varastointia ja käsittelyä varten.

¹ Neuvoston direktiivi 2009/71/Euratom, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2009, ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta (EUVL L 172, 2.7.2009, s. 18).

² Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2011, yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten (EUVL L 199, 2.8.2011, s. 48).

Perustelu

Direktiivin 2011/70/Euratom johdanto-osan 13 kappaleessa todetaan selvästi, että yhteisö on osallistunut erilaisten käytöstäpoistotoimien rahalliseen tukemiseen, käytetystä polttoaineesta ja radioaktiivisesta jätteestä huolehtiminen mukaan lukien. ”Radioaktiivisesta jätteestä huolehtimisen” määritelmät kattavat myös esimerkiksi varastoinnin ja käsittelyn.

Tarkistus 4

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 4 kappale

Komission teksti

(4) Pöytäkirjassa N:o 4 tunnustettiin, että Ignalinan ydinvoimalaitoksen, jossa on kaksi Neuvostoliitolta perittyä RBMK-tyyppistä 1 500 megawatin reaktoriyksikköä, ennaikainen sulkeminen ja sitä seuraava käytöstä poistaminen ovat ennennäkemätön haaste ja Liettualle poikkeuksellisen painava taloudellinen rasite, joka ei ole suhteessa maan kokoon eikä sen taloudelliseen vahvuuteen, ja todettiin, että Ignalina-ohjelman mukainen unionin tuki jatkuu keskeytyksettä vuoden 2006 jälkeenkin seuraavan rahoituskehyksen ajan.

Tarkistus

(4) Pöytäkirjassa N:o 4 tunnustettiin, että Ignalinan ydinvoimalaitoksen, jossa on kaksi Neuvostoliitolta perittyä RBMK-tyyppistä (*grafiittimoderoitua, kanavatyyppistä*) 1 500 megawatin reaktoriyksikköä, *jotka ovat samankaltaisia kuin Tšernobylistä käytetyt reaktorit*, ennaikainen sulkeminen ja sitä seuraava käytöstä poistaminen ovat ennennäkemätön haaste, *koska maailmassa ei ole aiempia käytännön tapauksia, joissa rakenteeltaan samanlainen reaktori olisi suljettu*, ja Liettualle poikkeuksellisen painava taloudellinen rasite, joka ei ole suhteessa maan kokoon eikä sen taloudelliseen vahvuuteen, ja todettiin, että Ignalina-ohjelman mukainen unionin tuki jatkuu keskeytyksettä vuoden 2006 jälkeenkin seuraavan rahoituskehyksen ajan *lopulliseen sulkemiseen saakka, joka näillä näkymin toteutetaan vuonna 2038.*

Tarkistus 5

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 10 kappale

Komission teksti

(10) Ohjelmalla olisi myös varmistettava siitä saadun tietämyksen levittäminen muihin unionin jäsenvaltioihin koordinoiden ja pyrkien synergiaetuihin niiden toimenpiteiden kanssa, joita toteutetaan unionin toisen käytöstäpoisto-ohjelman puitteissa Bulgariassa, Slovakiassa ja komission yhteisessä tutkimuskeskuksessa, *koska tällaiset* toimenpiteet *tuovat* suurimman EU:n tason lisäarvon.

Tarkistus

(10) Ohjelmalla olisi myös varmistettava siitä saadun tietämyksen levittäminen muihin unionin jäsenvaltioihin koordinoiden ja pyrkien synergiaetuihin niiden toimenpiteiden kanssa, joita toteutetaan unionin toisen käytöstäpoisto-ohjelman puitteissa Bulgariassa, Slovakiassa ja komission yhteisessä tutkimuskeskuksessa. *Jotta nämä* toimenpiteet *toisivat* suurimman EU:n tason lisäarvon, *tiedon levittämisen*

rahoitus ei saisi olla osa käytöstäpoiston rahoitusta, vaan sen olisi tultava unionin muista rahoituslähteistä.

Tarkistus 6

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 11 kappale

Komission teksti

(11) Tämän asetuksen mukainen Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto olisi suoritettava parasta mahdollista teknistä asiantuntemusta käyttäen ja käytöstä poistettavien laitosten luonne ja tekniset erityispiirteet asianmukaisesti huomioon ottaen, jotta varmistetaan turvallisuus ja suurin mahdollinen tehokkuus, ja ottaen siinä huomioon kansainväliset parhaat käytännöt.

Tarkistus

(11) Tämän asetuksen mukainen Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto olisi suoritettava parasta mahdollista teknistä asiantuntemusta käyttäen ja käytöstä poistettavien laitosten luonne ja tekniset erityispiirteet asianmukaisesti huomioon ottaen, jotta varmistetaan turvallisuus ja suurin mahdollinen tehokkuus, ja ottaen siinä huomioon kansainväliset parhaat käytännöt **ja varmistaen, että päteville henkilöstölle tarjotaan kilpailukykyiset palkat.**

Perustelu

Yksi Ignalinan haasteista on, että palkat eivät välttämättä houkuttele asiantuntijoita, jotka usein hakeutuvat työhön muualle. Tämä voi vaikuttaa käytöstäpoistotyön laatuun.

Tarkistus 7

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 12 kappale

Komission teksti

(12) Komission ja Liettuan olisi varmistettava käytöstäpoistoprosessin etenemisen tehokas seuranta ja valvonta, jotta taataan, että tämän asetuksen nojalla osoitetulla rahoituksella saadaan mahdollisimman suuri unionin lisäarvo, **vaikka lopullinen vastuu käytöstäpoistosta jääkin Liettualle.** Osana tällaista seurantaa on toimivalla tavalla **mitattava** edistymistä ja saavutuksia sekä tarvittaessa toteutettava korjaavia toimenpiteitä.

Tarkistus

(12) Komission ja Liettuan olisi varmistettava käytöstäpoistoprosessin etenemisen tehokas seuranta ja valvonta, jotta taataan, että tämän asetuksen nojalla osoitetulla rahoituksella saadaan mahdollisimman suuri unionin lisäarvo. Osana tällaista seurantaa on toimivalla tavalla **seurattava** edistymistä ja saavutuksia sekä tarvittaessa toteutettava korjaavia toimenpiteitä **yhdessä Liettuan ja unionin kanssa.**

Tarkistus 8

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 16 kappale

Komission teksti

(16) Ohjelma olisi toteutettava Liettuan ja unionin yhteisin taloudellisin panostuksin. Unionin yhteisrahoituksen **enimmäismäärä** olisi vahvistettava edellisissä ohjelmissa vakiintuneiden yhteisrahoituskäytäntöjen mukaisesti. **Vertailukelpoisissa unionin ohjelmissa omaksuttu käytäntö** ja Liettuan **vahvistunut talous huomioon ottaen unionin yhteisrahoitusosuus ei saisi ylittää 80** prosenttia avustuskelpoisista kustannuksista Ignalinan ydinvoimalan käytöstäpoisto-ohjelman alusta tämän asetuksen perusteella rahoitettavien toimien toteuttamisen päättämiseen saakka. Jäljelle jäävä yhteisrahoitusosuus pitäisi saada Liettualta ja muista lähteistä kuin unionin talousarviosta, esimerkiksi kansainvälisistä rahoituslaitoksista ja muilta avunantajilta.

Tarkistus

(16) Ohjelma olisi toteutettava Liettuan ja unionin yhteisin taloudellisin panostuksin. **Vuoden 2003 liittymisasiakirjan pöytäkirjassa N:o 4 määrätään, että unionin osuus Ignalina-ohjelmasta voi tiettyjen toimien osalta olla 100 prosenttia kokonaiskustannuksista.** Unionin yhteisrahoituksen **määrä** olisi vahvistettava edellisissä ohjelmissa vakiintuneiden yhteisrahoituskäytäntöjen mukaisesti. **Kun otetaan huomioon havainnot, joita tehtiin komission vuoden 2018 kertomuksessa Bulgariassa, Slovakiassa, ja Liettuassa toteutettavien ydinvoimalaitosten käytöstäpoiston avustusohjelmien arvioinnista ja täytäntöönpanosta, ja Liettuan poliittinen sitoumus maksaa 14 prosenttia käytöstäpoiston kokonaiskustannuksista, unionin yhteisrahoitusosuuden olisi oltava 86** prosenttia avustuskelpoisista kustannuksista Ignalinan ydinvoimalan käytöstäpoisto-ohjelman alusta tämän asetuksen perusteella rahoitettavien toimien toteuttamisen päättämiseen saakka. Jäljelle jäävä yhteisrahoitusosuus pitäisi saada Liettualta ja muista lähteistä kuin unionin talousarviosta **Olisi pyrittävä saamaan rahoitusta muista lähteistä,** esimerkiksi kansainvälisistä rahoituslaitoksista ja muilta avunantajilta.

Tarkistus 9

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 16 a kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(16 a) Liettua on Ignalina-ohjelman soveltamisalaan kuulumattomissa asioissa edelleen viime kädessä vastuussa Ignalinan alueen kehittämisestä ja investoinneista alueelle. Aluetta leimaavat alhaiset tulot ja maan korkeimmat työttömyysasteet, mikä johtuu pääasiassa Ignalinan ydinvoimalan, alueen suurimman työllistäjän, sulkemisesta.

Perustelu

Ignalinan ja erityisesti Visaginasin monietnisen kaupungin sosioekonomisten ongelmien vakavuutta ei pitäisi aliarvioida. Se aiheuttaa Liettualle merkittävän taloudellisen ja poliittisen haasteen.

Tarkistus 10

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 19 kappale**

Komission teksti

(19) Ohjelma kuuluu neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom mukaisen Liettuan kansallisen ohjelman soveltamisalaan.

Tarkistus

(19) Ohjelma kuuluu neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom mukaisen Liettuan kansallisen ohjelman soveltamisalaan **ja voi edistää sen täytäntöönpanoa, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän direktiivin soveltamista.**

Tarkistus 11

**Ehdotus asetukseksi
Johdanto-osan 23 a kappale (uusi)**

Komission teksti

Tarkistus

(23 a) Unionin rahallinen tuki Ignalinan ydinvoimalan käytöstäpoistolle on täysin perusteltu historiallisista syistä, mutta ohjelma ei saisi muodostaa ennakkotapausta unionin varojen käytöstä muiden ydinvoimaloiden käytöstäpoistoon. Kullakin jäsenvaltiolla olisi oltava eettinen velvollisuus välttää sitä, että tuleville sukupolville jätetään

kohtuuton rasite käytetystä ydinpolttoaineesta ja radioaktiivisesta jätteestä, mukaan lukien olemassa olevien ydinlaitosten käytöstä poistamisesta syntyvä radioaktiivinen jäte. Kansallisten poliitikkojen on perustuttava ”saastuttaja maksaa”-periaatteeseen.

Perustelu

Neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom johdanto-osan 24 kappale. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ensisijainen vastuu käytetystä polttoaineesta ja radioaktiivisen jätteen käsittelylaitoksista ja/tai -toimista on edelleen luvanhaltijalla, jonka on myös kannettava viime kädessä vastuu sen alueella syntyneen käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen käsittelystä. Neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklan 3 kohdan e alakohta.

Tarkistus 12

Ehdotus asetukseksi Johdanto-osan 23 b kappale (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

(23 b) Komission suosituksen 2006/851/Euratom mukaisesti ydinvoiman käyttäjien on ”saastuttaja maksaa”-periaatteen mukaisesti varattava laitosten käyttöiän aikana riittävät rahoitusvarat tuleviin käytöstöpoistokustannuksiin.

Tarkistus 13

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 1 kohta

Komission teksti

Tarkistus

1. Ohjelman yleisenä tavoitteena on auttaa Liettuaa toteuttamaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto siten, että painopiste on Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston säteilyturvallisuushaasteiden hallinnassa, **ja varmistaa, että siitä saatua ydinvoimalaitosten käytöstäpoistoa koskevaa tietämystä levitetään laajasti kaikkiin EU:n jäsenvaltioihin.**

1. Ohjelman yleisenä tavoitteena on auttaa **riittävästi** Liettuaa toteuttamaan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoisto **turvallisesti** siten, että painopiste on Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston säteilyturvallisuushaasteiden hallinnassa, **mukaan lukien käytetyn polttoaineen välivarastoinnin turvallisuuden varmistaminen.**

Tarkistus 14

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 2 kohta

Komission teksti

2. Ohjelman *erityistavoitteena* on toteuttaa Ignalinan varusteiden ja reaktorikuilujen purkaminen ja dekontaminaatio käytöstäpoistosuunnitelman mukaisesti, jatkaa käytöstäpoistosta ja ydinvoimalasta yleensä aiheutuvasta jätteestä huolehtimista turvallisesti sekä *levittää syntynyttä tietämystä sidosryhmille EU:ssa*.

Tarkistus

2. Ohjelman *päätavoitteena* on toteuttaa Ignalinan varusteiden ja reaktorikuilujen purkaminen ja dekontaminaatio käytöstäpoistosuunnitelman mukaisesti sekä jatkaa käytöstäpoistosta ja ydinvoimalasta yleensä aiheutuvasta jätteestä huolehtimista turvallisesti.

Tarkistus 15

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 2 a kohta (uusi)

Komission teksti

Tarkistus

2 a. Ohjelman täydentävänä tavoitteena on myös varmistaa ydinvoimalaitosten käytöstäpoistosta saadun tiedon laaja levittäminen kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Täydentävä tavoite on rahoitettava ydinlaitosten käytöstä poistamista ja radioaktiivisen jätteen huoltoa koskevasta rahoitusohjelmasta (COM(2018)0467).

Tarkistus 16

Ehdotus asetukseksi 3 artikla – 3 kohta

Komission teksti

3. *Eriyistavoitteen* yksityiskohtainen kuvaus on liitteessä I. *Komissio voi muuttaa täytäntöönpanosäädöksillä liitettä I noudattaen 12 artiklan 2*

Tarkistus

3. *Päätavoitteen* yksityiskohtainen kuvaus on liitteessä I.

kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä.

Perustelu

Liite I on keskeinen osa asetusta, eikä sitä sen vuoksi pitäisi muuttaa asetuksen hyväksymisen jälkeen.

Tarkistus 17

**Ehdotus asetukseksi
4 artikla – 1 kohta**

Komission teksti

1. Ohjelman toteuttamiseen varatut rahoituspuitteet vuosiksi 2021–2027 ovat **552 000 000** euroa nykyhintoina.

Tarkistus

1. Ohjelman toteuttamiseen varatut rahoituspuitteet vuosiksi 2021–2027 ovat **780 000 000** euroa nykyhintoina, **ja summa on tarkoitettu päätavoitteen toteuttamiseen (käytöstäpoistotoimiin).**

Tarkistus 18

**Ehdotus asetukseksi
7 artikla – 1 kohta**

Komission teksti

Ohjelmasta ***rahoitettava*** unionin ***enimmäisrahoitusosuus saa olla kokonaisuudessaan enintään 80*** prosenttia. Jäljelle jäävä yhteisrahoitusosuus on saatava Liettualta ja muista rahoituslähteistä kuin unionin talousarviosta.

Tarkistus

Ohjelmasta ***rahoitettavan*** unionin ***rahoitusosuuden on oltava 86*** prosenttia. Jäljelle jäävä yhteisrahoitusosuus on saatava Liettualta ja muista rahoituslähteistä kuin unionin talousarviosta.

Tarkistus 19

**Ehdotus asetukseksi
Liite I – 4 kohta**

Komission teksti

4. Säteilyturvallisuuteen liittyviä keskeisiä haasteita ratkotaan rahoituskaudella 2021–2027 osioissa P.1,

Tarkistus

4. Säteilyturvallisuuteen liittyviä keskeisiä haasteita ratkotaan rahoituskaudella 2021–2027 osioissa P.1,

P.2 ja P.4 esitetyin toimin.
Reaktorisydänten purkaminen sisältyy P.2 osioon. **Pienempiä haasteita käsitellään osiossa P.3, ja** osioiden P.0 ja P.5 toimilla katetaan käytöstäpoiston tukitoimintoja.

P.2, **P3** ja P.4 esitetyin toimin.
Reaktorisydänten purkaminen sisältyy P.2 osioon. Osioiden P.0 ja P.5 toimilla katetaan käytöstäpoiston tukitoimintoja

Perustelu

Käytetyn ydinpolttoaineen turvallinen käsittely ja varastointi ovat keskeinen ydinturvallisuutta koskeva kysymys. Sen ei voida katsoa olevan ”pienempi haaste”.

Tarkistus 20

Ehdotus asetukseksi

Liite I – 5 kohta – taulukko 1 – kohta P.3

Komission teksti

Taulukko 1

#	Osio	Prioriteetti
P.3	Käytetyn ydinpolttoaineen käsittely	II

Tarkistus

Taulukko 1

#	Osio	Prioriteetti
P.3	Käytetyn ydinpolttoaineen käsittely	I

Perustelu

Käytetyn ydinpolttoaineen turvallinen käsittely on keskeinen ydinturvallisuutta koskeva kysymys. Sen ei voida katsoa olevan ”pienempi haaste”.

Tarkistus 21

Ehdotus asetukseksi
Liite I – 7 kohta

Komission teksti

7. ***Käytetyn*** ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen loppusijoitus syvälle geologiseen varastoon ei ***sisälly*** ohjelmaan, ***vaan Liettuan on huolehdittava siitä kansallisessa käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen käsittelyä koskevassa ohjelmassaan neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom mukaisesti.***

Tarkistus

7. ***Vaikka käytetyn*** ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen loppusijoitus syvälle geologiseen varastoon ei ***sisällykään*** ohjelmaan ***kaudella 2021–2027, Liettua ja unioni aloittavat oikea-aikaisesti neuvottelut näiden toimien mahdollisesta sisällyttämisestä ohjelmaan seuraavassa monivuotisessa rahoituskehysessä.***

Perustelu

Liettua ei pystynyt keräämään varoja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitusta varten, koska Ignalinan ydinvoimala suljettiin nopeasti EU-jäsenyyden edellytyksenä. Unionin olisi osoitettava solidaarisuutta Liettualle ja sisällytettävä käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen käsittely Ignalina-ohjelmiin tulevissa monivuotisissa rahoituskehysissä ja ainakin osallistuttava näiden erittäin kalliiden töiden aloittamisen rahoitukseen. Työ käsittää esimerkiksi sopivan paikan etsimisen, tutkimuksen ja kaivamisen.

PERUSTELUT

Taustaa

Ignalinan ydinvoimalan sulkeminen on ainutlaatuinen haaste Euroopan ydinturvallisuudelle, mikä johtuu sekä laitoksen koosta että reaktoreiden teknisistä ominaisuuksista. Ignalinan voimalassa käytettiin kahta Neuvostoliiton ajalta peräisin olevaa vesijäähdytteistä RBMK 1500 -reaktoria. Liettua joutui rakentamaan voimalan neuvostomiehityksen aikana, ja sen oli tarkoitus palvella paljon laajempaa aluetta. Voimalan turvallinen ja tehokas sulkeminen on Liettualle liian suuri tehtävä maan koko ja taloudellinen kapasiteetti huomioon ottaen. Liettuan unioniin liittymissopimuksen pöytäkirja N:o 4 edellytti, että Liettua sulkee molemmat reaktorit ennen aikaisesti turvallisuuteen liittyvän vakavan huolen vuoksi. Tšernobyl-tyyppiset reaktorit olivat grafiittimoderoituja, ja niistä puuttui täysin tiivis suojarakenne. Asiassa tultiin siihen tulokseen, että reaktorit olivat jo alun alkaen turvattomia, koska niiden rakenne oli perustavanlaatuisesti väärä. Unioni sitoutui kuitenkin antamaan tärkeää apua käytöstäpoisto-ohjelmalle ja auttamaan Liettuaa käsittelemään siitä aiheutuvia energiaturvallisuuteen liittyviä haasteita.

Ehdotettu asetetus

Esittelijä pitää ehdotettua asetusta myönteisenä osoituksena unionin jatkuvasta sitoutumisesta hankkeeseen. Esittelijä katsoo kuitenkin, että siihen on tehtävä joitakin merkittäviä muutoksia varsinkin ohjelman riittävän rahoituksen takaamiseksi.

Pyvydetty rahoitus

Esittelijä pyytää EU:n osuuden kasvattamista 780 miljoonaan euroon seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Kaikki esittelijän tapaamat relevantit tahot – Liettuan hallituksen virkamiehet, ydinvoimalan johto ja riippumattomat asiantuntijat sekä komissio ja EJKP:n edustajat – olivat yhtä mieltä tästä summasta, vaikka maksuosuuksien aikataulusta käytiinkin keskustelua. Tämänhetkisessä ehdotuksessa (jonka mukaan rahoitus olisi 552 miljoonaa euroa vuosina 2021–2027) ei oteta huomioon, että kakkosyksikön purku alkaa vuonna 2026 ja kestää vuoden 2027 yli ja tälle tehtävälle on osoitettava riittävät varat ennen työn aloittamista. Muussa tapauksessa kansallinen sääntelyviranomainen ei pysty hyväksymään kakkosyksikön reaktorin purkutöiden aloittamista.

On muistettava, että Ignalinan käytöstäpoisto-ohjelma lähestyy hyvin vaikeaa vaihetta, ykkös- ja kakkosyksikön grafiittireaktoriytimen purkamista. Toimenpide on peruuttamaton: purkamisen ja dekontaminaation on jatkuttava hallitusti ja keskeytyksettä riskien ja säteilyvaaran välttämiseksi. Jos riittävää rahoitusta ei taata, kakkosyksikön purku keskeytyisi neljäksi vuodeksi, ja tämä lisäisi viime kädessä merkittävästi koko hankkeen kokonaiskustannuksia ja vaarantaisi Euroopan ydinturvallisuuden. Ammattitaitoista

työvoimaa menetettäisiin ja käytöstäpoiston loppuunsaattamista, jonka pitäisi tämänhetkisen aikataulun mukaan tapahtua vuonna 2038, olisi lykättävä. Lisäksi viivästys aiheuttaisi sosioekonomisen kriisin tällä Liettuan jo ennestään suhteellisen köyhällä alueella. Se vaikuttaisi myös EU:n maineeseen Liettuassa, joka on pannut tunnollisesti täytäntöön omaa osuuttaan liittymissopimuksesta sulkemalla Ignalinan ydinvoimalan ennenaikaisesti ja suorittamalla käytöstäpoistotoimia esimerkillisellä tavalla.

On pantava merkille, että Liettua on Ignalina-ohjelman ulkopuolella edelleen viime kädessä itse vastuussa Ignalinan alueen kehittämisestä ja alueelle investoimisesta. Aluetta leimaavat alhaiset tulot ja maiden korkeimmat työttömyysasteet, mikä johtuu suurimmalta osin Ignalinan ydinvoimalan, alueen suurimman työllistäjän, sulkemisesta. Tämä on merkittävä rasite maalle. Kysymys on myös poliittisesti arkaluonteinen, koska alueella ja varsinkin Visaginasin kaupungissa, jossa ydinvoimala sijaitsee, on etupäässä etnisiä vähemmistöjä.

Esittelijä ehdottaa myös sen varmistamista, että vaikka tietämyksen levittämiseen liittyvät toimet ovatkin tärkeitä, ne eivät saisi viedä liikaa varoja päätavoittelelta, joka on ydinvoimalan turvallinen ja nopea käytöstäpoisto. Tietämyksen levittäminen on täydentävä tavoite (sitä ei mainita pöytäkirjassa N:o 4, jolla Ignalina-ohjelma perustettiin), ja sen rahoitusta ei ole laskettu mukaan tämänhetkiseen käytöstäpoistosuunnitelmaan. Siksi tälle tavoitteelle olisi otettava käyttöön erillinen rahoitus sen varmistamiseksi, ettei varoja ohjata pois käytöstäpoistotoimista.

Yhteisrahoitusosuudet

Tämänhetkisen ehdotuksen mukaan EU:n yhteisrahoitusasteen enimmäisrajaksi asetetaan 80 prosenttia. Näin asetetaan uusi vaatimus, joka ei vastaa pöytäkirjaa N:o 4 (jonka mukaan EU:n rahoituksen osuus voi olla 100 prosenttia tietyissä toimissa) eikä nykyistä käytäntöä (EU:n ja Liettuan välinen yhteisrahoitussuhde on tällä hetkellä noin 86–14 prosenttia). Huolimatta väitteestä, jonka mukaan jäsenvaltion suurempi osuus parantaisi tuloksia, komission oma arvio Liettuassa, Slovakiassa ja Bulgariassa toteutetusta käytöstäpoistosta ei tue väitettä. Arviossa todettiin, että Ignalina-ohjelma etenee tämänhetkisellä yhteisrahoitusmallilla tehokkaasti ja tuloksekkaasti ja että ”kansallisten maksuosuuksien taso vaikuttaa sopivalta asianmukaisen tehokkuuden ylläpitämiseksi”.

Liettua on ohjelman alkamisen jälkeen rahoittanut noin 14 prosenttia suorista käytöstäpoistotoimista. Liettuan todellinen osuus on kuitenkin suurempi, koska tietyt asiaan liittyvät toimet (kuten voimalan fyysinen turvallisuus ja paloturvallisuus) eivät kuulu Ignalina-ohjelmaan. Ehdotus Liettuan osuuden nostamisesta 20 prosenttiin olisi merkittävä taloudellinen rasite Liettualle, ja väestö pitäisi sitä epäoikeudenmukaisena etenkin, kun Liettua on tunnollisesti toteuttanut liittymissopimuksen mukaiset velvoitteensa. Tämänhetkinen suhde (86–14) on optimaalinen, ja sitä voitaisiin käyttää ohjeellisena tulevissa hankkeissa.

Toinen kansallisen osuuden kasvattamisen puolesta puhuva argumentti, eli viittaukset Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen ja ”saastuttaja maksaa” -periaatteeseen, ei sovi Liettuan tapaukseen, koska Neuvostoliitto pakotti maan rakentamaan Ignalinan ydinvoimalan, jonka oli tarkoitus palvella paljon laajempaa aluetta. Liettuan kansalaisten energiakustannukset ovat myös olleet vuosien ajan korkeammat, mikä on johtunut ydinvoimalan ennenaikaisesta sulkemisesta ja tarpeesta lisätä energiantuontia.

Ohjelman laajuus

Komission tämänhetkisen ohjelman ulkopuolelle jää käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen sijoittaminen syvälle maaperään, ja sen mukaan käytetyn polttoaineen ja jätteen varastointi ja käsittely, joka on keskeinen tehtävä, kuuluu pääosin Liettuan vastuulle.

Esittelijä katsoo, että tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä Ignalina-ohjelma voisi myös edistää ydinjätteen loppusijoituksen valmistelua.

Neuvoston direktiivi 2011/70/Euratom, johon ehdotuksessa viitataan, itse asiassa sallii unionin osallistumisen monenlaisiin käytöstäpoistohankkeisiin, käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen varastointi ja käsittely mukaan lukien. Direktiivin 2011/70/Euratom johdanto-osan 13 kappaleessa todetaan selvästi, että yhteisö on osallistunut erilaisten käytöstäpoistotoimien rahalliseen tukemiseen, mikä koskee myös radioaktiivisen jätteen ja käytetyn polttoaineen käsittelyä. ”Radioaktiivisesta jätteestä huolehtimisen” määritelmät kattavat myös esimerkiksi varastoinnin ja käsittelyn.

Vaikka direktiivissä 2011/70/Euratom säädetään, että vastuun käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kustannuksista on oltava niillä, jotka ovat tuottaneet nämä aineet, tätä säännöstä ei voida soveltaa takautuvasti Liettuaan, joka sulki Ignalinan ydinvoimalan ennen direktiivin voimaantuloa. Maa ei näin voinut kerätä riittävästi varoja käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen varastointia ja käsittelyä varten.

ASIAN KÄSITTELY
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA

Otsikko	Ehdotus neuvoston asetukseksi Liettuassa sijaitsevan Ignalinan ydinvoimalaitoksen käytöstäpoiston avustusohjelman (Ignalina-ohjelma) perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1369/2013 kumoamisesta	
Viiteasiakirjat	COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE)	
EP:n kuuleminen (pvä)	23.8.2018	
Asiasta vastaava valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	ITRE 10.9.2018	
Valiokunnat, joilta on pyydetty lausunto Ilmoitettu istunnossa (pvä)	BUDG 10.9.2018	
Valiokunnat, jotka eivät antaneet lausuntoa Päätös tehty (pvä)	BUDG 13.9.2018	
Esittelijät Nimitetty (pvä)	Rebecca Harms 30.8.2018	
Valiokuntakäsittely	8.10.2018	5.11.2018
Hyväksytty (pvä)	21.11.2018	
Lopullisen äänestyksen tulos	+: –: 0:	61 2 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Zigmantas Balčytis, Bendt Bendtsen, Xabier Benito Ziluaga, David Borrelli, Jonathan Bullock, Cristian-Silviu Bușoi, Jerzy Buzek, Edward Czesak, Jakop Dalunde, Christian Ehler, Fredrick Federley, Ashley Fox, Adam Gierek, Igor Gräzin, Theresa Griffin, András Gyürk, Rebecca Harms, Barbara Kappel, Krišjānis Kariņš, Jaromír Kohlíček, Peter Kouroumbashev, Zdzisław Krasnodębski, Miapetra Kumpula-Natri, Christelle Lechevalier, Janusz Lewandowski, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Tilly Metz, Angelika Mlinar, Csaba Molnár, Nadine Morano, Dan Nica, Angelika Niebler, Morten Helveg Petersen, Miroslav Poche, Carolina Punset, Paul Rübig, Massimiliano Salini, Algirdas Saudargas, Neoklis Sylikiotis, Dario Tamburrano, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Vladimir Urutchev, Kathleen Van Brempt, Henna Virkkunen, Lieve Wierinck, Hermann Winkler, Anna Záborská, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Amjad Bashir, Soledad Cabezón Ruiz, Françoise Grossetête, Werner Langen, Olle Ludvigsson, Marian-Jean Marinescu, Clare Moody, Dennis Radtke, Davor Škrlec	
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Michael Detjen, Boleslaw G. Piecha, Bronis Ropé	
Jätetty käsiteltäväksi (pvä)	29.11.2018	

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

61	+
ALDE	Fredrick Federley, Igor Gräzin, Angelika Mlinar, Morten Helveg Petersen, Carolina Punset, Lieve Wierinck
ECR	Amjad Bashir, Edward Czesak, Ashley Fox, Zdzisław Krasnodębski, Bolesław G. Piecha, Evžen Tošenovský
EFDD	Dario Tamburrano
ENF	Christelle Lechevalier
GUE/NGL	Xabier Benito Ziluaga, Jaromír Kohlíček, Paloma López Bermejo, Neoklis Sylikiotis
NI	David Borrelli
PPE	Bendt Bendtsen, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Christian Ehler, Françoise Grosse�ete, Andr�as Gy�urk, Kri�j�anis Kari�ņ�s, Werner Langen, Janusz Lewandowski, Marian-Jean Marinescu, Nadine Morano, Angelika Niebler, Dennis Radtke, Paul R�ubig, Massimiliano Salini, Algirdas Saudargas, Vladimir Urutchev, Henna Virkkunen, Hermann Winkler, Anna Z�aborsk�a
S&D	Zigmantas Bal�ytis, Soledad Cabez�on Ruiz, Michael Detjen, Adam Gierek, Theresa Griffin, Peter Kouroumbashev, Miapetra Kumpula-Natri, Olle Ludvigsson, Edouard Martin, Csaba Moln�ar, Clare Moody, Dan Nica, Miroslav Poche, Patrizia Toia, Kathleen Van Brempt, Flavio Zanonato, Carlos Zorrinho
VERTS/ALE	Jakop Dalunde, Rebecca Harms, Tilly Metz, Bronis Rop�e, Davor �krlec

2	-
EFDD	Jonathan Bullock
ENF	Barbara Kappel

0	0

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhj a